

судження, скільки прямої жорсткої вимоги. Громадська думка розрізняється залежно від того, під впливом якого типу чуток вона сформувалася [1, 2, 3].

Так, громадська думка, що сформувалася під впливом стихійних чуток, виникає спонтанно при активізації таких факторів, як жалість, ненависть і т. д., а також вона проходить швидкоплинно і суперечливо.

Література

1. Бойко О. Д. Анатомія політичного маніпулювання / О. Д. Бойко. – Ніжин: Міланік, 2007. – 223 с.
2. Дем'яненко М. Популізм: засоби маніпулятивного впливу на електорат / М. Дем'яненко // [Політ. менеджмент](#). – 2011. – № 2. – С. 94–102.
3. Зуб О. Методологічні принципи ведення інформаційної війни – основний шлях маніпулювання свідомістю людей / О. Зуб // [Вісн. Львів. ун-ту. Серія: Міжнародні відносини](#). – 2003. – Вип. 10. – С. 253–257.

УДК 330.341.42

Помінова І.І., к.е.н., доцент
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ ПЛАНУ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Незважаючи на те, що російська агресія триває, українська влада, експерти та зарубіжні партнери почали розробляти план повоєнного відновлення України. Його все частіше називають «План Маршалла для України», порівнюючи з програмою економічної допомоги європейським державам після Другої світової війни, що була запропонована в 1947 році держсекретарем США Дж. К. Маршаллом і почала діяти в квітні 1948 року.

Тоді, протягом 4-х років реалізації Програми відновлення економіки європейських країн, які приєдналися до Організації європейського економічного співробітництва, було передано близько 13 млрд дол у вигляді технічної й економічної допомоги, що мало прямий (відновлення капітальних ресурсів та інвестиційних проектів) і непрямий (підвищення продуктивності праці та відновлення довіри інвесторів шляхом стабілізації державних фінансів) вплив на економічне зростання країн Західної Європи протягом кількох десятиліть.

Про необхідність «Плану Маршалла для України» на 2017–2020 рр. («Новий європейський план для України») офіційно заговорили ще у 2017 р. Незважаючи на допомогу з боку Європейського Союзу та західних донорів протягом 2014-2017 рр., що дозволило досягти макроекономічної стабілізації та почати відновлення української економіки після російської агресії 2014 року, економічного прориву не відбулося. Тому ініціатива 2017 року, що була заснована на досвіді Литви в проведенні реформ в 1990-х рр., передбачала інвестиції в реальний сектор економіки України, а також підтримку реформ, спрямованих на економічне зростання України, створення нових інструментів фінансування інвестицій, а також підтримку малого та середнього підприємництва [1]. Робота над конкретним змістовним наповненням цієї ініціативи так і не була доведена до логічного завершення.

Нинішнє післявоєнне відновлення України потребуватиме набагато більшого рівня підтримки з боку міжнародних партнерів. З іншого боку, на думку Б. Данилишина, держава має підготуватися до розробки та реалізації заходів у рамках «Плану Маршалла для України». Серед основних завдань експерт визначає наступні [2]:

- вирішення управлінської проблеми (налагодження системи зворотних зв'язків між керівниками та виконавцями у держорганах; мінімізація (в ідеалі, виключення) невиконання конструктивних рішень керівництва органів влади на

місцях; принципи позитивної селекції в формуванні складу державних управлінців;

- необхідність переорієнтації на виробництво продукції з високою часткою доданої вартості з метою її експорту, створення сприятливих умов для розвитку нових переробних потужностей;

- необхідність відновлення внутрішнього попиту шляхом збільшення мінімальної заробітної плати та відновлення кредитування для активізації розвитку економіки;

- необхідність створення більш конкурентної в нових економічних умовах структури виробництва на основі залучених коштів (заміна матеріально та морально застарілих основних фондів українських підприємств; відмова від відбудови деяких галузей чи виробництв);

- необхідність створення умов для максимального сприяння внутрішніх інвестицій (позитивна динаміка внутрішніх інвестицій буде притягувати вкладення коштів іноземними інвесторами, відбудеться синергія іноземних та внутрішніх інвестицій);

- необхідність зняття обмежень для залучення іноземних інвестицій та окремих виробництв, які можуть бути розташовані в Україні (звільнення від окремих видів оподаткування для підприємств і організацій пріоритетного розвитку).

Що стосується розробки самого «Плану Маршалла для України», то не треба його розуміти як суто фінансові дотації чи іноземну допомогу в післявоєнній відбудові. Головне спрощення, на думку економічного консультанта В. Новікова, це ігнорування структурної проблеми післявоєнної економіки [3]. З одного боку, треба враховувати національні особливості та можливості країни (мова йде про земельний ресурс України, бо сільське господарство має створити передумови розвитку сільгоспмашинобудування, галузей виробництва мінеральних добрив тощо), з іншого – історичний досвід

реалізації подібних ініціатив (як приклад, заміна Плану Моргентау, метою якого було перетворення Німеччини з індустріальної країни на аграрну, на План Маршалла, яким передбачалося відновлення індустріальної економіки Європи, в тому числі – відродження промисловості Німеччини). Результатом реалізації Плану Маршалла стало перевищення європейським виробництвом довоєнного рівня зростання на 40% та багаторічне економічного зростання Західної Європи.

Тому звертаємо увагу на необхідність самостійного вибору пріоритетів післявоєнного економічного розвитку і самостійної розробки економічних планів для України, щоб зосередитися саме на переході від аграрно-сировинної до технологічної економіки. Поки ризик збереження нашої країни як сировинно-продовольчого придатку до технологічно передових економік світу дуже великий, бо розробляти цю програму будуть ті, хто надаватиме кошти для її реалізації.

Література

1. «План Маршалла для України»: 5 млрд євро на рік забезпечать зростання економіки до 6-8%. – URL : [https://www.me.gov.ua/ News/Detail?lang=uk-UA&id=7f85c61e-6837-4694-aa9b-9c25d69a998d&title](https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=7f85c61e-6837-4694-aa9b-9c25d69a998d&title).
2. Данилишин Б. Про «план Маршалла для України» і не тільки. – URL : <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/1/685066/>.
3. Новіков В. Яка модель для відбудови економіки після війни потрібна Україні. – URL : <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/19/687200/>.